

**BØRNS
VILKÅR**

SAMMEN STOPPER VI SVIGT

Lærervejledning til undervisning i 0.-3. klasse

**Fællesskabsdagen:
Trygge fællesskaber på nettet**

Indhold lærervejledning 0.-3. klasse

Introduktion	2
Forberedelse	3
Mål	3
Tid	3
Vejledning til PowerPoint-præsentationen	4
Side 1: Opstart (ca. 10 min.)	4
Side 2: Mål og program for dagen	4
Side 3: Brainstorm. Rart/Ikke rart på nettet og mobilen. Bevægelsesøvelse (ca. 15 min.)	4
Side 4: Film "Rart og ikke rart på nettet" (10 min.)	4
Side 5: Introduktion til BørneTelefonen (5-10 min.)	4
Side 6-11: Hej BørneTelefonen og Tal sammen (ca. 10-15 min.)	5
Side 12: Vurderingsøvelse "Rart og ikke rart på nettet" (ca. 10-15 min.)	5
Side 13: Tegneopgave (ca. 45-60 min.)	6
Side 14: Gode råd til de voksne på skolen (ca. 5-10 min.)	6
Side 15: Afslutning på Fælleskabsdagen	6

Introduktion

Denne lærervejledning er en trin-for-trin-guide til, hvordan du og dine kolleger kan gennemføre Fællesskabsdagen "Trygge fællesskaber på nettet" sammen med eleverne i 0.-3. klasse.

På Fællesskabsdagen får eleverne en mission, der går ud på, at de skal udvikle produkter, der hjælper de voksne med at hjælpe børn til et trygt liv på nettet. I materialet til 0.-3. klasse kommer dette til udtryk ved, at eleverne tegner tegninger til de voksne, der viser, hvad børnene godt kan lide og ikke kan lide at lave på nettet. Tegningerne kan fungere som afsæt for dialog mellem børn og voksne om børns liv på nettet og mobilen, og om hvad børn kan lide og ikke lide ved nettet og kommunikation på mobilen.

Beskrivelsen i denne lærervejledning er Børns Vilkårs forslag til, hvordan I kan rammesætte arbejdet på 0.-3. klassetrin med afsæt i filmen "[Rart og ikke rart på nettet](#)" samt den tilhørende PowerPoint-præsentation. Vi anbefaler, at I selv tilpasser arbejdet med materialerne til netop jeres elever.

Hvis I i teamet på 3. årgang vurderer, at jeres elever vil få mere ud af at arbejde med undervisningsmaterialet til 4.-6. klassetrin, står det jer frit for at vælge dette. Vær dog opmærksom på de temaer og situationer fra BørneTelefonen, der følger med dette alderstrin, og vurder, om det er det rette for jeres elever, eller om I skal foretage tilpasninger.

Lærervejledningen er et af flere materialer, der tilsammen udgør rammen og det faglige indhold til Fællesskabsdagen for Børns Vilkårs Fællesskabsskoler 2021, hvor temaet er "Trygge fællesskaber på nettet". Det samlede materiale består af lærervejledninger, præsentationer og elevmaterialer til 0.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-9. klasse samt en vejledning til Fællesskabsdagen "Trygge fællesskaber på nettet", hvor du kan læse mere om formål og baggrund for temaet, organisering af dagen på skolen samt finde inspiration til, hvordan skole og forældre kan understøtte, at elevernes produkter fra Fællesskabsdagen bliver realiseret og anvendt.

God fornøjelse med Fællesskabsdagen.

Tidsforbrug: 3. lektioner

Materialeoverblik:

Det samlede materiale til Fællesskabsdagen består af:

- Vejledning til Fællesskabsdagen: "Trygge fællesskaber på nettet".
- Film, PowerPoint-præsentation og lærervejledning til 0.-3. klasse.
- Film, PowerPoint-præsentation, elevark, processkema og lærervejledning til 4.-6. klasse.
- Film, PowerPoint-præsentation, elevark, processkema og lærervejledning til 7.-9. klasse.

Materialet kan anvendes samlet til en fællesskabsdag, hvor hele skolen arbejder med trygge fællesskaber på nettet, eller det kan anvendes selvstændigt i den enkelte klasse eller på en årgang.

Inddelingen i trin er vejledende. Det er op til det enkelte team at vurdere, om materialerne til de enkelte trin passer til ens elever, eller om der er brug for tilpasninger eller inddragelse af elementer fra et andet trin.

Forberedelse

For at gennemføre undervisningen på Fællesskabsdagen skal du:

- Afklare med dine kolleger på hele skolen, hvordan I organiserer Fællesskabsdagen på skolen, og om alle klasser eller enkelte trin mødes til en fælles opstart på dagen.
- Sætte dig godt ind i PowerPoint-præsentationen "Rart og ikke rart på nettet til 0.-3. klasse" og de aktiviteter, eleverne skal arbejde med. På Fællesskabsdagen skal du bruge PowerPoint-præsentationen til at guide eleverne gennem aktiviteterne.
- Sætte dig godt ind i denne lærervejledning, som hjælper dig til at anvende PowerPoint-præsentationen og igangsætte de aktiviteter, eleverne skal igennem.
- Overveje, hvordan du kan støtte eleverne i deres forståelse af temaet og arbejdet med aktiviteterne.
- Overveje, hvordan du rammesætter og organiserer dagen, så det bliver trygt for alle elever uanset erfaringer med nettet, mobil og iPad.
- Have papir og farver klar til alle elever.
- Afklare med dine kolleger, hvordan I vil understøtte, at elevernes produkter bliver anvendt. Læs mere om dette i Vejledning til Fællesskabsdagen "Trygge Fællesskaber på nettet".

Mål

- At eleverne sætter ord på, hvad der er rart og ikke rart på nettet.
- At eleverne producerer tegninger, der viser, hvad de godt kan lide og ikke kan lide på nettet.
- At eleverne giver gode råd til, hvad de voksne på skolen kan gøre for at hjælpe alle elever med at være trygge på nettet."

Tid

Materialet er udviklet som et samlet forløb på ca. 3 lektioner, der gennemføres på én dag.

Vejledning til PowerPoint-præsentationen

Eleverne sidder på deres sædvanlige pladser, inden du går i gang med dagen.

Side 1: Opstart (ca. 10 min.)

Introducer eleverne til, at de nu skal i gang med forløbet "Rart og ikke rart på nettet", der handler om de rare og ikke så rare ting, man som barn kan lave og møde på nettet, det vil sige på iPad'en og mobilen. I forløbet er der fokus på, hvordan børn kan vise og fortælle voksne, hvad de foretager sig på mobilen og iPad'en, så voksne bliver klogere på, hvordan de kan hjælpe børn med at have et trygt liv på nettet og med at være en del af trygge fællesskaber på nettet og mobilen. Tal eventuelt kort med eleverne om, hvor mange af dem, der godt kan lide at bruge iPad og mobil.

Side 2: Mål og program for dagen

Gennemgå kort mål og program for dagen/forløbet for at give eleverne overblik over, hvad der skal ske, og hvad målet er.

Side 3: Brainstorm (Ca. 15 min.) Rart/Ikke rart på nettet og mobilen. Bevægelsesøvelse.

Til denne øvelse skal du bruge en bold. Alle elever sidder eller står i en rundkreds. Eleverne skal trille eller kaste bolden til hinanden. Når man modtager bolden, skal man sige, hvad man kommer til at tænke på, når man hører sætningen "rart på nettet og mobilen". Hvis man ikke kommer i tanke om noget, siger man pas og sender bolden videre. Instruer eleverne i, at det også er en samarbejdsøvelse, hvor det gælder om at få bolden til at rulle i et hurtigt tempo, uden at nogen taber den. Det kan man kun gøre, hvis man er koncentreret og hjælper hinanden. Vær opmærksom på, at alle elever får bolden. Man kan godt modtage bolden flere gange. Gentag herefter øvelsen, hvor eleverne skal sige, hvad de kommer til at tænke på, når de hører sætningen "ikke rart på nettet og mobilen".

Side 4: Film "Rart og ikke rart på nettet" (10 min.)

Nu skal I se filmen "[Rart og ikke rart på nettet](#)", som har til formål at inspirere og motivere eleverne til den tegneopgave, de skal i gang med senere. Inden du sætter filmen i gang, er det en god idé at forberede eleverne på, at de nu skal se en lille film, hvor de skal møde Ida fra BørneTelefonen. Du kan fortælle, at BørneTelefonen er et sted, som alle børn kan ringe eller skrive til for at få hjælp til små og store problemer. Tal eventuelt med eleverne om, de har hørt om BørneTelefonen før. Den film, eleverne nu skal se, handler om de problemer, børn kan have på nettet og mobilen. Du kan bede eleverne om at lægge mærke til det, de synes, er vigtigt eller interessant.

Tal efterfølgende med eleverne om, hvad de lagde mærke til som særligt vigtigt eller interessant i filmen. Spørg for eksempel, om de lagde mærke til, hvad Ida sagde om de voksne. Spørg også, om de lagde mærke til, hvilken opgave, Ida stillede dem, og fortæl, at de skal løse opgaven senere i dag. Men først skal de arbejde lidt mere med, hvad der er rart og ikke rart på nettet og mobilen.

Side 5: Introduktion til BørneTelefonen (5-10 min.)

Fortæl eleverne, at de nu skal høre om en, der har skrevet til BørneTelefonen med et problem, der handler om nettet og mobilen. Du kan fortælle, at når man ringer eller skriver til BørneTelefonen, får man svar fra en voksen, der er god til at hjælpe børn. Når man ringer eller skriver til BørneTelefonen, er man anonym. Det betyder, at man ikke behøver at fortælle, hvem man er.

Hvis du finder det relevant, kan I se en lille film om, hvad der sker, når man ringer til BørneTelefonen. Filmen er bedst egnet til de ældste elever i indskolingen.

Du finder filmen [her](#)

Vejledning til PowerPoint-præsentationen

Side 6-11: "Hej BørneTelefonen" og "Tal sammen" (ca. 10-15 min.)

Læs brevene til BørneTelefonen højt for eleverne. Vurder, om du vil læse alle tre breve højt, eller det kun skal være 1-2 breve.

Tal sammen om spørgsmålene i brevene enten i makkerpar eller i fællesskab. Præsenter eleverne for et spørgsmål ad gangen, og giv dem et par minutter til at tale om hvert spørgsmål. Hvis eleverne har talt sammen i makkerpar, kan du afslutte øvelsen med en fælles opsamling, hvor eleverne fortæller om deres overvejelser og pointer.

Side 12: Vurderingsøvelse "Rart og ikke rart på nettet" (ca. 10-15 min.)

Vurderingsøvelsen har til formål at understøtte eleverne i at reflektere over, hvad de synes er rart og ikke rart på nettet.

På gulvet tegner du med kridt en glad smiley i den ene ende af klasselokalet og en sur smiley i den anden. Du kan også printe illustrationer af sure/glade smileyer og bruge dem. Saml eleverne i midten af lokalet, og fortæl dem, at I skal tale om, hvad, de synes, er rart og ikke rart på nettet, for eksempel på mobil og iPad. Forklar, at du lige om lidt vil læse nogle sætninger op, og bagefter skal eleverne placere sig på enten den glade smiley eller den sure smiley, alt efter hvad de mener - uden at tale sammen. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Du bestemmer selv, om du vil bruge alle sætninger eller vælge dem ud, der egner sig bedst til klassen og alderstrinnet.

Når eleverne har placeret sig efter første sætning, går de tilbage til midten. Herefter fortsætter du med nye sætninger, så længe I har lyst. Vurder i situationen, om der er brug for en drøftelse og refleksion efter hver sætning eller en fælles opsamling til sidst.

Læs følgende sætninger op for eleverne, eller brug dem som inspiration til at finde på dine egne, der præcist matcher elevernes niveau:

- **Se film på YouTube**
- **Spille på iPad**
- **Game på nettet**
- **Få en ny APP**
- **Tale sammen med andre i telefonen**
- **Tale med sine venner på video-opkald**
- **Skrive med andre på sms**
- **Tage billeder og sende dem til hinanden**
- **Når jeg giver eller modtager en challenge**
- **Når man modtager billeder, man ikke har lyst til**
- **Når der er nogen, man ikke kender, som kontakter en**
- **Kædebreve på sms**
- **Besøge hjemmesider, man ikke kender**
- **Andre ...**

Du kan bruge følgende understøttende spørgsmål, når eleverne har placeret sig, og som opsamling:

- Hvad kan være rart ved at ...
- Hvad er ikke rart ved at ...
- Tror I, alle børn synes, det er rart at ...
- Er det nemt eller svært at placere sig?
- Ved hvilken sætning syntes I, det var nemmest/sværest at vælge, om I skulle stå på den glade eller sure smiley?

Vær opmærksom på, at der ved hver sætning så vidt muligt kommer bud fra eleverne på både rare og ikke rare oplevelser, så der opstår en bred forståelse for de forskellige hjemmesider, spil, apps mm., eleverne benytter.

Vejledning til PowerPoint-præsentationen

Side 13: Tegneopgave (ca. 45-60 min.)

Eleverne skal i gang med dagens mission: At gøre de voksne klogere på, hvad de laver på nettet, hvad de godt kan lide og ikke kan lide, så de voksne kan støtte og hjælpe dem, når eleverne har brug for det. Vurder eventuelt, om der er brug for at gense filmen som motivation og oplæg til tegneøvelsen.

De ældste elever i indskoling kan evt. skrive sætninger til deres tegninger, eller du kan stille dem en lidt sværere opgave, for eksempel at lave en tegneserie med små situationer, som er rare og ikke rare på nettet. Tiden er vejledende og kan forlænges, hvis du vurderer, at elevernes engagement er til mere.

Forklar eleverne, at de skal tegne to tegninger:

1. På den første tegning skal de tegne, hvad de godt kan lide at lave på nettet. Lad gerne eleverne komme med eksempler, inden opgaven sættes i gang.
2. På den anden tegning skal eleverne tegne, hvad de ikke kan lide at lave på nettet, for eksempel fordi der kan ske noget, der ikke er rart. Lad igen eleverne komme med eksempler, inden opgaven sættes i gang.

Til slut hænger du elevernes tegninger op som en lille udstilling, og eleverne præsenterer på skift deres tegninger for hinanden. Tag evt. billeder af tegningerne, og send dem til forældrene, hvor du forklarer om dagens proces, og hvor du opfordrer forældrene til at tale med deres barn om tegningerne, og hvad der er god voksenhjælp på nettet, når noget ikke er rart.

Side 14: Gode råd til de voksne på skolen (ca. 5-10 min.)

Eleverne skal formulere gode råd til skolen om, hvad voksne på skolen kan gøre for at hjælpe eleverne med at være trygge på nettet. Forklar, at det også er skolens ansvar at hjælpe, hvis der foregår noget, som ikke er rart på nettet og mobilen, for eksempel mobning, eller hvis der opstår konflikter, der går ud over fællesskabet, og som får eleverne til at føle sig utrygge. Derfor vil skolen gerne have elevernes gode råd til, hvad skolen kan gøre for at hjælpe eleverne.

Alt efter klassetrin formulerer eleverne enten i makkerpar eller i fællesskab med dig en eller flere gode råd på baggrund af dagens arbejde. De gode råd skal præsenteres for klassen. Forklar eleverne, hvordan I som skole vil bruge de gode råd. (Find inspiration i Vejledning til Fællesskabsdagen "Trygge Fællesskaber på nettet").

Side 15: Afslutning på Fællesskabsdagen

Rund Fællesskabsdagen af med eventuelt at fortælle, hvad der har inspireret dig, og hvilke gode råd, du vil tage med videre i dit arbejde på skolen. Hvis der er tid, kan eleverne også hver især fortælle en ting, der har inspireret dem ved det, de har arbejdet med i dag.

